

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajozárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-
hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.
Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajával számítatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közlése 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltérben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Adóbehajtás.

Az abszolút hatalom alatt kiváltsággként ruházott az egyenes adók behajtása s beszedése a községekre; a nem egyenes adók pedig a pénzügyörök örökösége s vizsgáló kutatása mellett az adókötelesek által szolgáltatottak be az állami pénztárakba.

Hogy a nem egyenes adók előleges beszedésének rendszere sokkal könnyebb és kényelmesebb az eljáró községekre nézve, az kétségtelen; s hogy az egyenes adók beszedése és behajtása napról-napra nagyobb nehézségekbe ütközik és tömérdek munkát s költséget igényel, azt a mindennapi tapasztalás után senki sem fogja tagadásba venni; sőt mindenki bevallani kénytelen, hogy ezen — hajdan eminensnek, kiválónak nevezett jog, a hozzá kötött megterhelés folytán előkelősége s kiváltságából napjainkban már igen sokat veszített; ezt a községek, mint ezen eminens jog gyakorlatában eljáró községek mondhatják s mondják is uton-utfélen.

Mióta pedig az abszolút hatalomtól ezen jog örökségképen átszállott a községekre alkotmányos korszakunk életében is, — s mióta az 1876. évi XV. törvényzikk nemcsak az egyenes, hanem a közvetett adóknak, illetékeknek s az egyenes adók módjára beszedendő kincstári követeléseknek és egyéb tartozásoknak végrehajtás útján való behajtását a községeknek kiváló jogául adta s határozta: azóta a községekben a teendőik annyira megsaporodtak, hogy immár az egykor eminens-jognak tekintett adóbehajtás minden kiváltságát elvesztette, mert a munkán fölül — tetemes költségeket ró a községi háztartásra, melyek folytán naponként tapasztaljuk, hogy a módosabb községek sem lehetnek el többé a községi adó nélkül.

Igaz, hogy alkotmányos viszonyaink s azok követelménye az áldozathozatalt mint az egyesektől, úgy a községektől is méltán megkívánják s megkívánhatják. A szabadság drága kincs. Aztán a multnak százados mulasztásai minden téren s minden oldalról — ha mint nemzet élni akarunk — sürgősen követelik e gőzhaladásu korban a pótlásokat és javításokat, s hogy az állami kincstár csak úgy képes a reá nehezedeő állami követeléseket kielégíteni, ha az áldozathozatal nemcsak szavakban — mire nézve mi nagyon is gazdagok vagyunk, — hanem tettekben is nyilvánul; mi csakis a készpénz-fizetésekben áll.

Mindazonáltal, ezen beismeréseink mellett is, nem hunyhatunk szemet azon, napról-napra fölmerülő panaszok előtt, hogy a községek ezen, rájuk rótt állami föladataknak, funkcióknak — saját ügyeik s háztartásuk károsítása és elhanyagolása miatt — nem képesek kellőleg megfelelni, mit az évről-évre szaporodó hátralékok magassága igazol.

De beismeri maga az államhatalom is e körülményeket, midőn az elmúlt évben alkotott s a közadók kezeléséről szóló törvény alapján állami végrehajtók föllállítására és állandósításáról gondoskodik, mint azt a pályázati hirdetmények tanúsítják.

Kétségtelen, hogy ezen intézkedés a községek könnyebbségére fog szolgálni; különösen, ha — mint azt egyik tavali számunkban érintettük — a fogyasztási adóknál is könnyebb s rövidebb eljárás fog elővételni, s ha a most csak csekély órségi szolgálattal foglalkozó s elég idővel rendelkező pénzügyörök az adó-

behajtások bármilyen nemeinél igénybevétnak s alkalmaztatnak.

Nézetünk szerint a pénzügyöri községek személyzeténél a különféle adók s kincstári illetékek behajtására alkalmasabb apparátust szervezni nem is lehet ez időszerént; s minthogy ezek készen állanak, nemcsak hogy ezen munkát legcélszerűbben teljesíteni hivatvák, hanem az állami kincstárt is új terhek elvállalásának szükségességétől a legjobban megóvhatják.

Az adó behajtásában tehát a pénzügyöri községek fölhasználása a legalkalmasabb mód új terhektől szabadulni s a községi adóbehajtó községeknek könnyebbéget szerezni.

Visszapillantás mezőgazdasági viszonyainkra.

Mezőgazdasági viszonyaink fejlődése jólétünk gyarapodásával, — annak hanyatlása pedig súlyos következményekkel jár kapcsolatban.

Minden gazdasági év hágy maga után nyomokat, melyek a gondolkodó gazdát egy, vagy más irányban figyelmessé teszik. Kutat, keresi az okát a történeteknek, s azoknak a jelennel való összeretéseiből már következtet a jövő termésre.

Egy ily számító, okoskodó gazda így írja le észleleteit az Egyetértésben: Az elmúlt 1883-ik év öröke elődjétől, — ugymond — nagy mennyiségű és jól megmunkált földbe vetett őszi vetések voltak, melyek a rendkívüli kedvező őszi időjárás folytán annyira kifejlődtek, hogy tulságos bujaságuk miatt, nem csekély gondokat szereztek gazdáinknak. S csakugyan még ősszel a gyakori esőzések és ködök annyira elősegíték a már nálunk egészen megbokrosodott rozsdát, hogy tökéletes termés még új év előtt ki volt zárva.

Rozsdás buza, tulbuja repeze, esővízzel teleitatott talaj, alantabb földeken föld árja, ez volt a leltár, melylyel a mult év működését megkezdte és mindezt vastag hólepel fűdte márciusig kisebb-nagyobb megszakadásokkal, amidőn is folytonos hideg esőkkel véget ért a tél és átadta a tavasznak a nagyon megritkult és rozsdás buzavetéseket, megtizedelt repezét.

Hogy az esőverte, májas, nehéz földeknek árpa-és zabvetésre való elkészítése mennyire hiányosan teljesíthetett, könnyen elképzelhető és a későbbi tengerivetést még kevésbé lehetett eszközölni. Ezután történt még az a rendkívüli körülmény, hogy április elejétől június végeig, kivéve néhány helyi esőt, melyből a síkalföld nagy része ki volt zárva, ahol sem folyó, sem hogy nincs, sem pedig fásításokról gondoskodva nincs, mely egy-egy fölhfőszlányt magához vonzana, egy országos eső sem fordult elő. E rendkívüli szárazság tehát, ahol egészen ki nem égette, nagyon hiányosan fejleszté a növényzetet. Június és júliusban ismét volt egy kis csapadék, mely jobbadán csak a rozsdát fejleszté. Meg kell emlékezmem még egy csapásról, mely egyes járásokban nagy pusztítást tett, és ez a szipoly, mely a késleltetett érés által több időt nyert pusztítani, mely időt teljesen ki is használt. S így nagyon természetes volt, hogy az átlag-buzatermés oly csekély volt mennyiségre és minőségre nézve, repeze pedig, amit a tavaszi száraz fagyok meglagytak, oly csekély termést adott. Árpa sörnek alig volt, csekélyebb minőségű és zab nagyon kevés. S minthogy a baj soha sem jön egyedül, jöttek a munkás mizériák; kötélllel kellett fogni az aratókat. Nem egy tábla buzát kellett felébe levágnani és nem egy maradt egészen vágatlan. Ami termés volt, annak a betakarítására és eséplésére aztán elég jó idő volt.

Ugyane szárazság következtében a gypszena is, mely tavasszal oly szépen indult, nem adott semmi termést, és csakis a vetett takarmány, búkköny, heréfélek és takarmányrépa pótolják némi részben a hiányt. A tengeri is csak a későbbi esők beálltával fejlődött annyira, hogy középtermést hozhatott.

Az ősz igen szépen állott be. A vetéseknek — kivéve a jökoriakat, melyek még a száraz időjárásba estek és elég ritkák — az októberben beállott időközi eső igen jól jött, valamint a munkálkodásnak is, elannyira, hogy — kivéve kisebb-nagyobb drótféreg-okoza károkat, — elég jól ment a buza a télnek.

Nem úgy a repeze, mely ezidén kimaradt a földből, kedvezőtlen időjárás miatt.

Az állattenyésztést illetőleg époly mostohán volt gondoskodva az elmúlt évről. Az 1882-iki ősz a sok esővel annyira kiszapulta az összes lábas jószágot, hogy egészen elgyengülve került az istállóba, ahol — ami nagy ritkaság — egész áprilisig kellett maradnia, a hideg idő és vizenyős talaj miatt, és midőn legelőre jutott is, alig volt egész nyáron mit ennie a kiaszott legelőn.

A birkatenyésztés, mely a mindennap esőkkenő gypjuárak miatt minginkább lepad, az évben elég jó sikerrel üzetett, miután semmi rendkívüli járványt sem jegyezhetünk, és ez állat a szárazságot kedveli. Nem úgy a sertésenyésztés, mely a nagy árak következtében roppant nagy mérvet öltött. Itt rendkívüli volt a mortalitás. Szörféreg, tüdővész, himlő, torokgyík együttesen oda működtek, hogy a szaporaságot megfélezzék, vagy harmadolják. A szarvasmarha is inkább mennyiségre nézve tenyésztett, mint minőségre, a táplálékhiány miatt. Az ősz az állattenyésztésre még sokkal előnyösebbnek bizonyult, mint a gabnatermelésre, kevés csapadékaival és erőteljes fűnövelésével oly állapotba hozta a lábas jószágokat, mint az már rég nem volt.

E visszapillantásnak eredményét keresve, azt fogjuk találni, hogy e legújabb év sokkal jobb mezőgazdasági auspiciumok között kezdi működését. És ha ez előzményeket kellőleg fejleszti, a legfényesebb eredményeknek nézhetünk elébe. — Vajha teljesülne ezen, mindnyájunk közohaja! K—n.

A ruházkodásról.

(Folytatás és vége.)

Télen vastag posztó, köpönyeg, bunda stb. által növeljük a tért testünk s ruházatunk között, míg nyáron könnyű és bő ruhát viselünk, hogy annál könnyebb legyen a kisugárzás.

A madarak tollaik — egyéb állatok szőrük felborzolásával növelik a tért testük s a külső levegő között.

Amint a levegő kisugárzását nem szabad megakadályozni, épen úgy nem szabad a vízgőz útját elzárni. Ugyanis testünk apró likacsain folytonosan történik a vízgőz kipárolgása, még pedig annál jobban, minél nagyobb a belső meleg, minél több mozgást tesszünk. Az általános használt ruházati anyagok a kipárolgást nemcsak eszközlik, hanem elő is segítik s az így nincs oly nagy változásoknak kitéve, mint az öltöztelen test.

A különböző ruhaanyagok különböző módon veszik magukba a vízgőzt, így a gypju sokkal nagyobb mértékben veszi föl, mint a vászon, de tovább is megtartja. Ha a vászon megnedvesedett, könnyen megszárad, de ez által a test sokat veszít melegéből s könnyen meghűl, míg a gypju lassan szárad, a meleget lassan vonja el. Ez elven alapszik az utóbbi időben Németországban oly hírnévre szert tett Jäger tanár ruházata is. A nevezett tudós ugyanis összes alró ruháit, még a cipőket is, gypjuból készítette s tanítványai kíséretében beutazta Németország nevezetesebb városait, hol előadásokat tartott az új rendszerű ruházatról s magukon bizonyították be annak gyakorlati hasznát.

Az előbbieket után nagyon tanácsos: erős munkánál, meleg helyiségekben gypot-inget viselni, mert ezáltal megóvjuk magunkat a meghűléstől, különös fontossággal bír ez a mellhurutokra hajlandók részére. — Általában nagyon tanácsos: izzadás után a ruhát meleg helyen váltani, vagy — ha ez nem lehet, mozgást tenni; a felső ruhát sem szabad hirtelen levetni, vagy hideg léghuzamban állni, ülni, mert ennek igen rossz következményei lehetnek.

A kigőzölgés egyik fontos kelléke a jó egészségnek, tehát ennek rendes működését nem szabad megakadályozni s a ruha-anyagok megválasztásánál is tekintettel kell erre lenni. Így a pamut, vászon, selyem — ha megnedvesednek, hamar légmentesek lesznek, míg a gypjuval ez sohasem történik meg.

A gondos ruházkodás mellett azonban nem szabad az embernek magát elkényeztetnie, mert ezáltal gyengítjük a test ellentálló képességét s örökös rabjává leszünk az öltözködésnek; míg a tulságos edzésnek szintén sokan lettek áldozataivá azáltal, hogy elhanyagolták ruházatukat.

A célszerűen alkalmazott divat csak előnyére válik a ruházkodásnak, míg annak ferde kinövései számos szerencsétlenségnek lettek okozói, mint azt — fájdalom — gyakran van alkalmunk tapasztalni. A cél-

szertűlen szabásu ruha nyomja az er-keket, csontokat, sőt a belső részeket is; a szűk gallérok, nyakkravallók nyomják a nyakat, s orrvérzést, fejfájást stb. idéznek elő.

A csizmák és cipők szabása nem kevésbé fontos, mint egyéb ruháké.

„Fejet, nyakat hidegen, hasat, lábat melegen“ tartja a régi közmondás, s e pár szóval oly egészségi szabály van kimondva, melyet át lépni semmi körülmények között sem szabadna. Szeretnék keményen kikeini a báránypőr-süveg s a cifra-bojtos házispaka ellen, de nem akarom ezek kedvelőinek haragját magamra vonni.

A szűk fűző-derekek káros voltát is fölemlitem, nehogy azt higgyék: elfeledtem; de itt, tudom, nincs hiába beszélek. Vanitatum, vanitas...

Ezek lennének azon főbb szabályok, melyeket a ruházatkodásnál tanácsos figyelembe venni, nem mintha ezáltal örök egészséget biztosítanék valaki számára, de mert a czélyszerű ruha fél egészség.

Különfélék.

Konkoly-Thege Pálné. született Kenessey Keszey Aloiția ur-asszony, Konkoly Pál — köztisztelő törvényszéki elnökünk neje, f. hó 12-én, életének 61-ik évében Ar-Maróthon elhunyt. — Ismét egyvel kevesebb lett azon tisztelteméltó matronák száma, kik ösanyáink valódi tipikus alakjait reprezentálják. Művelt magyar asszony volt a szív legszettebb értelmében. Szíve minden dobbanása családjának boldogítására irányult; férje, gyermekei képezték egész világát; maga virasztott gyermekei fölött, hogy ellessék azok ébredését s az anyai szeretet csókjaiban fűressze kicsinyeit. Az anyai édes öröme ezen meleg közvetlenségéből merítette az erőt, hogy hűn ápolta szeretneinek szenvedéseiben is osztohassék. — Családanyai hivatásának ezen példányos betöltése mellett nem zárkozott el a külvilágtól sem, hanem vendégszerető házáat a kedves szórakozások otthonává, a szegények és árvák valódi menhelyévé varázsolta. A család leirhatlan fájdalmát enyhítse a nagyszámú tisztelők és barátok ösztönös részvéte. A családi gyászjelentés így szól: „Konkoly Thege Pál kir. törvényszéki elnök, úgy gyermekei: József és leánya Paula; Jolán és férje Rudnyánszky Titusz, valamint gyermekeik: Titusz és Olga; Gyula és neje Bodó Ilona, lamint gyermekeik: Gyula, Tibor, Elemér, Gábor; Sándor; Vilma és férje Borszék Antal; Margit és Sarolta szomorodott szívvel jelentik forrón szeretett neje, anyjuk, nagyanyjuk és napájuk Konkoly Thege Pálné, született Kenessey Keszey Aloiția asszonynak élte 61-ik, boldog házasságának 41-ik évében, f. január 12-én, d. u. 6 órakor, hosszu szenvedés után történt gyászosan elhunytát. A boldogult hült tetemei a helyi hitv. szertartása szerint f. hó 15-én, d. e. 11 órakor fognak a kis endrédi temetőben örök nyugalomra tetetni. — Ar-Maróthon, 1884. január 12-én. — Áldás és béke lengjen drága porai fölött! — A boldogult temetésén szépszámu közönség jelent meg, hogy a le-sujtott család iránti tiszteltemélt és részvétnek ösztönös kifejezést adjon. A temetési szertartást J u h á s z Pál

nagysallói lelkész végezte: gyászbeszédje a szónoklat magaslátán állt; kellemes hanghordozása a fájdalom kinyomatát s a vigasz boldogító sugarait a legfinomabbnuance-okban lövelé a hallgatóságára. A szertartás ünnepegyességét nagyban emelték a lévai dalegyletek kellő praecizitással előadott gyászadalai.

— A vöröskereszt egylet legközelebbi közülését e hó 30-án tartja, melyre a következő meghívást boesajtotta szét: „Az országos vöröskereszt-egylet Léva-városi és vidéki választmánya közüldését folyó év januárhó 30-án, délutáni 4 órától kezdve fogja tartani a Lévai takaré- és hitelintézet tanácstermében, — melyre tiszteltemélt kívül ezimzettet, mint rendes tagot meghívni szerencsésjének tartja a — választmány. — Léva, 1884. január 16.“

— Kaszinói estélyeink Léva, oly megszokottakká és oly kellemesekké válnak, hogy azokat már ma-holnap talán nélkülözni se volnánk képesek. — így van ez jól! Gyakori, kellemes szórakozást nyújtó estélyeink — míg egyrészt kedves összejövetelekül szolgálnak az egymással ritkábban találkozó családok érintkezésére is, másrészt szellemünk s kedélyünk gazdag tápot nyer a pár órai szívélyes együldtél alatt. A lefolyt héten, f. hó 17-én megtartott estélyünkön is jól esett meggyözdödnünk arról, hogy hölgyközönségünk nagy mérvben érdeklődik a fölolvadások iránt. — Meglátszott a jókedvű érdekltség a legutóbbi estélyen is, melynek programját Travník Zsigmond ur nyitotta meg „A z i z l é s r ö l e“ tartott érdekes fölolvásával. A szép tanulmányával írt értekezés eszthetikai kutatás czéljából vezet bennünket a természet országába s éles világításba helyezve tüntet föl egyes életképeket a nemes izlés szemléltetése végett. Ezután P a z á r Etelka k. a., városunk fiatal hölgyeinek egyik ékessége lépett a ballagató közönség elé s az érzelmek legnemesebb árnyalatainak fölütetése mellett szavalta el Szász Károlytól az „A n g y a l é s ö r d ö g“ czimű hangulatteljes szép költeményt. Végre a program befejező részét H i l v a János ur bariton-szólo dalai képezték, melyeknek impozáns előadása — úgy a kellemes hangmoduláció, mint az érzelmek ösztönösége által — magával ragadta a közönséget. A sikerült estély mindhárom faktorát külön-külön élénk tapsokkal kísért ovációkban részesíté a kitünően hangolt közönség.

— Kiállítók figyelmébe! Az 1885. évben tartandó országos kiállításra a bejelentési határidőt meghosszabbította a kiállítást rendező bizottság, és pedig a belföldi tárgyakra f. évi márcziushó végéig, a külföldiekre május 1-ig.

— Póstaforalmunk. A lévai m. kir. postahivatal részéről vettük a következő érdekes kimutatást, melyszerint postahivatalunknál az elmúlt 1883-ik évben 1.) b e s z e d e t t: elárusított értékjegye 6570 frt 2 kr, hírlapjegye 118 frt., levélpórtó 43 frt 8 kr, koesipóstaíranco 2124 frt 70 kr, pórtó 4214 frt 87 kr, kézbesítési illeték 316 frt 14 kr; kis utalvány (200 frtig) 12,823 darab 396,332 frt 2 kr; nagy utalvány (200—1000 frtig) 294 darab 93,680 frt 91 kr; — föladatott: ajánlott levél 8941 db., koesipóstaí küldemény 17,659 db., érkezett koesipóstaí küldemény 23,327 db. — 2.) K i f i z e t t e t t: exprezsilleték 12 frt 35 kr, földzeti költség 66 frt 80 kr, kis

utalvány (200 frtig) 4144 db., 81,923 frt 85 kr, nagy utalvány (200—1000 frtig) 34 db., 12,193 frt 9 kr. — 3.) F o r g a l o m: a) havonként: jan. 39,702 frt 23 kr, február 39,896 frt 1 kr, márczius 41,703 frt 77 kr, ápril 46,299 frt 7 kr, május 43,786 frt 93 kr, június 42,194 frt 83 kr, július 40,609 frt 1 kr, aug. 41,460 frt 90 kr, szept. 54,147 frt 63 kr, október 52,153 frt 27 kr, november 51,310 frt 38 kr, decz. 53,595 frt 61 kr. b) egész évi forgalmi összeg: 546,889 frt 64 kr.

— Dalárda-bankett. A helybeli dalárda egyik életrevaló legújabb eszközül a dalárda-bankettek rendezését kívánja fölhasználni társadalmi életünk élénkítésére. Ily értelemben tegnap este az Oroszlán-vendéglőben társas vacsorával egybekötött, magán jellegű föllépése volt dalárdánknak, mely alkalom a működő és pártoló tagokon kívül többeket vonzott az est színhelyére intelligenciánk férfi-tagjai közül. A sikerült estély vacsoráját a dal, a dalt pedig a bankett menüje kölesönösen emelték és fűszerezték. Óhajandó, hogy hasonló estélyek minél többször ismétlődjének dalárdánk részéről.

— A helybeli nőegylet által e hó 26-án rendezendő j ö t é k o n y e z é l u t á n e z e s t é l y r e ismételt föllívjuk a közönség figyelmét, hogy e mulatságon — a jótékony czél iránti tekintetből is — minél tömegesebb közönséget legyen alkalma üdvözölhetni a táncestély rendezőinek, kik a mulatság érdekessé, kedélyessé és minden részletében sikerültté tételében már eddig is üdvösen és buzgón törekednek. Együttal kijelentjük, hogy mindazok, kik netán eddig a mulatságra meghívót nem kaptak s ha arra igényt tartanak, ebbeli kijelentéseikkel forduljanak Rimanóczy Antónia urhölgy öngyűségéhez, vagy szerkesztőségünkhöz, hol a meghívók iránti intézkedés a legnagyobb készséggel fog eszközöltetni.

— Az egyptomi szembetegség tovaterjedése ellenében óva intjük előljáróságainkat a kellő védintézkedések megtételére, amennyiben a ragályos betegség már Nyitramegyében több helyen föllépett. Az alföldön aratni volt nyitramegyei munkások huzelták magukkal a fölvidékre a oajt a bánásgból, hol a ragály már régebb idő óta uralkodik.

— Egyéves ménesesikók vásárlása. Azon ménestuljdono-ok, kiknek birtokában — egy helyen legalább is — n é g y, jó származásu, erős csontu, szabályos testalkatú, egyéves ménesikó van s azokat az államnak eladni kívánják: ebbeli szándékukat — a helynek, hol a esikók állanak, valamint a esikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megejelölésével, — a földm., ipar-és kereskedelemügyi minisztérium országos lötenyésztségi osztályánál akár szóval, akár írásban legkésőbb f. é. február 20-ig bejelenthetik.

— A legidősebb élő honvéd a szabadságharcból. F. hó 15-én szép ünnepély folyt le Esztergom városában, az ott lakó S c h u l e z Bódog 48-iki honvédtábornok 80-ik születésnapja alkalmával. A jubilans hőst díszfogaton vitték az ünnepély színhelyére, hol üdvözlő szónoklatokkal és lakomával fogadták. Az ünnepelt tábornok ez alkalommal tábornoki díszruhájában, érdemrendjeivel mellén, s a csatákban golyóktól átlukatott fehér köpenyében jelent meg. A derék tábornok mel-

Tárcza.

Estharangok.

— Irta: Romváry Károly. —
Megkondultok, méla estharangok;
Imára hív esengő hangotok. —
Imára? — oh régen volt az, régen,
Hogy ajkam hó imát dadogott.

Buzgó imám régen elfeledtem,
Pedig egykor vigaszom vala;
De tudórgé esdó, szent fohászom!
A szép remény halottá dala.

Csengjetelek csak, bongjatek csak — sirva
Ábrándjaim zord ravatalán...
Szavatokban, mintha éltem átkát,
Sorsom gúnykaczáját hallanám! —

Csengjetelek csak, bongjatek csak, mintha
Siratnátok hervadt szívemet,
Mely a gyönyör feledtető árján
Nemskára ugys — megreped.

Csengjetelek csak... ezüst hangja így eseng,
Ha pajzánu kaczag a leány. —
Bongjatek csak... ilyen tompán kong majd
A nehéz rög koporsóm falán.

Mért némultok?!... ah, e rémes esöndben
Ezer démon átka zúg le rám...
Hej, ezimborák, kocziintunk, daloljunk,
Te meg ölelj és kaczagj, leány!...

Madách Imre életéből.

— Kálnay Nándortól. *) —

„Madách Imre 1845-ban megnősült, s anyjától és Stregováról el, a megyei központi városhoz közel fekvő cesztveci birtokára költözött, hol a családi élet boldogsága edenné varázsolta körül az erdőlepte völgyben meghuzódó falusi lakot. Itt élte ő életének verőfényes oldalát. Bálványozásig szeretett kedvs nő, fiu és leánygyermek esemetéivel kebelén, meghitt barát-kör, minden oldalról nyilvánulkozó közszeretet és tiszte-

let, s az erre-méltóságnak férfias tiszta önérzete, a lán-goló hazaszeretnek nagy jövőt áhitó vágya, reménye: e képekben mosogott rá a jelen. 1848. tavasszal ő is sok mással az álmódott szebb kor hajnalát látta s midőn épen férfi erejének s kivívott tekintélye — és népszerezőségének súlyával akart sorakozni az építők közé: megújult régi makacs betegsége ágyba szögezte. Innen hallá, fölvaltva örömtől dagadó és fájdalomban elhaló szívvel a világeseményeket. S mire fölépült, nem volt többé tavasz és hajnal, hanem csak

Borongó ég, kilt tusa,
Emlékhalom a harez fián,
Ki az utolsók között esett el
Remény nélkül...
Enyészto nép, ki méla kedvvel
Múltján borong.

Ő is e multon borongók egyike oda rejtözött, hol a honfibu akkoron egyetlen menhelyet talált a sötét elfásultság ellen: a családi életbe. Ennek boldogsága megmaradt még neki, ha nem is tekinthetett oly könnyű szívvel Aladár fiára, kit még nem rég a szabad haza szabad polgárának látott...

Egy hózatáros este zörgettek a csarnok ajtaján. Földönfutó politikai üldözött kért menhelyet. Meleg szoba, meleg szív tárult föl előtte. Következő nap az épen üresen álló erdészlakba egy, egy a megelőző estén érkezett „eseh vadász“ költözött. Hetek, hónapok multak, s az erdöket járó — jövevény nem látszott figyelemet kelteni. De a rossz akarat Argus szemekkel kémel; a eseh vadász i ejekorán szelet fogott s az elérkezett hatóság helyette a szállasadón keresett kárpótlást.

Egy augusztusi napon 1852-ben a gyermekek már aludtak, az anya fölöttük virasztott, az apa és férj lámpafénynél olvasott föl nejeinek, midőn szavait baljóslatu fegyveresörrenés szakította meg s a lámpa fénye esendősrisakokon verődött vissza. Az alvó gyermekek anyja folsikoltott: Oh e sikoltás! mily szívrepesztő volt ezt hallani a férjnek, ki akkor alig hitte, hogy hallgatását még százszor fogja visszahajtanai, mert ebből a szeretet, a fájdalom, a ragaszkodás jajveszékése szö-lött!

Egy év telt el, a börtön hosszú, nehéz éve, a pozsonyi vizi-kaszárnya, s később a pesti új-épület ablakából méla komoly arez tekintett a távol ködébe. De mért fess-em a polgári és egyéni szabadságát vesztett férj s

apának remény és esüggedés, kimerültség és új lelki-erély közötti örökös hanyatásait, kinek vonásai, ha percze föl is derülnek, ez csak a viszontlátás öntudatlan éber álmában történik, hogy ölelésre kitart karjai aztán a restély hideg vasával találkozzanak. 1853. évi augusztus 20-án végre rendőri fölügyelet alá helyezett elboesajtották Madáchot és ő haza, Cesztvére sietett, repült, hogy ott a boldogságnak — már csak romjait találja.

Sötét napok, a börtön éjénél sötétebb évek következének. Haza, család, hit, remény, szeretet, mind oda, oda! Fová meneküljön a hajótörést szenvedett a feje fölött összeesapó hullámok között? Mindenféle ür, örvény, sivatag. De nem! Ott van még egy oáz, a mindig hű, a mindig szerető édes anyának kebele! Cesztvére nem maradtatott többé: vissza oda, hol bölcsője reugett s hol szobája ablakából sirboltját láthatá, vissza Sztrégovára! (***) (S ekkor hütlen nejtől is elvált.)

Most, midőn az „Ember Tragédiája“-nak szinpadra lozatala által a Madách-kultusz fölszínre hozatott, úgy hiszem, nem lesz érdektelen, hogyha Madách Imre nagy költőnkrol egyetmást elmondok, tehetem ezt, mert hisz, szerencsés voltam őt személyesen ismerni, s vele Cesztvére, öcsesénél Madách Károly urnál, kinek gyermekei mellett nevelösködtem, egytársaságban lenni. Mert a Madáchoknál az a szokás volt, hogy a nevelő családtagul tekintetvén, a vendégek körében is megjelenhetett.

Madách Imre gyakrabban utjába ejté Cesztvét, mert öcsese Károly és ennek családja iránt nagy szeretettel viseltetett.

Több ilyen látogatására emlékszem, nevezetesen 1863. szeptember végén este is ott találtam őt, midőn Madách Imre Pestről Cesztvére érkezett, magával hozván Arany János nagy költőnköt, kivel innét másnap Sztrégovára utazott. Örömben azt sem tudtam mit csináljak, midőn két jeles költőnköt megláthatam és közelebből megismerhettem, kiket azelőtt csak műveik- és hírukból ismertem.

Utójjára láttam a költöt Cesztvére június végén. Itt épen ekkor építették az új kastélyt s emiatt lakás dolgában nagyon meg voltunk szorulva s az urak épen Bécsbe ataztak anyjukhoz, amikor késő este, úgy va-

*) Ismert tollu munkatársunk megtszélő ajánlatára közöljük a fönti tárcza-közleménye, mint kívóna-ot ily czimű könyvéből: „Cesztveci község története és leírása, írta Kálnay Nándor“, — Szerk.

**) E részletet Bécsy Károly fölolvásásából jónak láttam szóról-szóra átvenni a nagy költő iránti kegyeletből. — K. N.

tisztviselő, segéd-, kezelő- és szolgáló-személy mindaddig köteles szolgálni, míg ereje, egészsége és képessége megengedi s illetőleg újra megválasztatik.

22. §. Nyugdíj csak betöltött 10 évi szolgálat után jár, ha: a) az illető—hivatalától nem önként lépett vissza; b) nem bűnvádi, vagy fegyelmi eljárás útján vesztette el hivatalos állását.

23. §. A nyugdíj-képesség a hivatalos eskü első ízben történt letétele napjától számítottatik.

24. §. A nyugdíj-összeg megállapításánál csak a megye szolgálatában töltött időtartam — és az utolsó évben élvezett fizetés vétetik alapul.

A választási rendszer mellett netán bekövetkező félbeszakítások tehát be nem tudatnak.

25. §. Oly esetekben, midőn valaki 10-évi szolgálati idő betöltése előtt, önhibáján kívül marad ki hivatalából, később azonban újra megválasztatik, vagy kineveztetik: az előbb betöltött szolgálati idő a későbbihez hozzászámítottatik.

26. §. A nyugdíj-hányad, a beszámítható szolgálati idő tartamához képest, következő:

10-évi szolgálati idő után a fizetés	$\frac{2}{8}$
10—15	$\frac{3}{8}$ — $\frac{4}{8}$
15—20	$\frac{4}{8}$ — $\frac{5}{8}$
20—25	$\frac{5}{8}$ — $\frac{6}{8}$
25—30	$\frac{6}{8}$ — $\frac{7}{8}$
30—35	$\frac{7}{8}$ -ától

az egész fizetés erejéig.

27. §. A nyugdíj-intézmény azon tagjai, kik a 10-évi szolgálati idő betöltése előtt önhibájukon kívül maradnak ki hivatalos állásukból: a befizetett 20%-os járulékot, ugy az évi tagdíjakat is, időközi kamat-jövedelmükkel együtt visszakapják.

Ha az illetők a megye szolgálatába később ismét bejutnának: kötelesek a nyugdíj-alapból visszakapott egész összeget, 12-havi egyenlő részletben újra befizetni.

(Vége köv.)

Irodalom és művészet.

Csesztve község története és leírása ezimen egy érdekes monográfia jelent meg Kálnay Nándor munkatársunk tollából. Az előnyösen ismert tollu szerzőt, mint Bars megye s illetőt ez alkalomból ismét egygyel több okunk van önértetesen magunkénak vallanunk, ki nevezett művéta jelentéktelen kis községről oly érdekesen írta meg, hogy ugyszólván uttörőnek bizonyította magát a kis-községekre vonatkozó monografialis irodalom terén, mert ez irány továbbfejlesztése jelentékenyen fogja gazdagítani hazai történetirodalmunkat. Érdekes tudni, hogy e kis község kath. temploma az 1212. évből ered. Legrégibb földesurai voltak: a magyar királyok, azután az esztergomi kaptalan, a Barátnokyak, Ebeczkyek, jelenleg pedig a Majthényi és Madách családok. Az „Ember tragédiá"-jának nagy költője, Madách Imre is több évig lakott Csesztvén. A község nép- és helyrajzi, birtokviszonybeli, egyházi, társadalmi és nemzeti leírása mind igen érdekes és követésreméltó módon foglaltatik e kis könyvecsékben, melynek jövedelme a csesztvei két felekezeti iskolára van szánva. — Ára 50 kr.

Az Ország-Világ című, Degré Alajos kítőnő írónk által szerkesztett szépirodalmi lap második száma megjelent. Tartalma változatos; hozzá Szász Károly arcképe, egyik ismert írónk életrajza kíséretében. Ezt követi Levai József szép verse „A menekvő"; Degré Alajos „Török vagy szakad" regénye folytatása, Makart gyönyörű képeinek nyomata: „A reggel" és a „Dél". A zimonyi vasút megnyitásáról két szép kép. Arthur, elbeszélés Balázs Sándortól. Két csinosan fordított arab költemény Kovári Béla fordításában. Kenyérosztás a zárdában, Burekhard H. festménye után. Izsák bar Schehel emlékezet-ünnepe, Gentz tanár rajza. Irodalmi

és művészeti rovata nemcsak regisztrál, de bírál is. Ajánljuk olvasóinknak nemcsak irodalmi, de művészeti becsénél fogva is ezt a jól szerkesztett szépirodalmi lapot, mely az eredeti képekre, tehát a hazai művészet művelésére is súlyt fektet.

Nyilttér.*)

Ki „czitera"-tanításra hajlandó, jelentkezék Léván, a 17-ik számú házban, a vár átellenében!

Szerkesztői üzenetek.

K. N.-nak, Budapest. Köszönjük. Őszinte az elismerésünk. Fölhasználtuk. — Egyebet is kérünk és — várunk.

T. D.-nak. — A nyelvezet könnyedsége elég biztató, de művénk meseje nem ad egy kerak egészet. Nincs indokolva a vád a szüők elnevezés: kik „V...a" fájdalomnak okozói voltak.—De maga a foesemény sem világos. — Több gondot az események kidomborítására! — Szívesen várjuk a jobbat!

Dr. B. J.-nak Budapest. — Köszönjük a megemlékezést. Hát az „aczéltoll"? — Egy-két óráskát mi is kérünk.

Korolán. — Szep, ha most már nem fél L., mivel te is mellette vagy. — Ebből latod, hogy levelét vettük. — A napokban ismet egy kéréssel járulok hozzátok. — Őszinte üdvözet.

L. S.-nak, Budapest. — 12-én vett sorait nem értjük. Kérünk bővebb fölvilágosítást.

M. J.-nak. A misikus levél az uszálylval együtt szerencsésen megérkezett. — Szíves köszönet és üdvözet!

K. F.-nének. — Vettem a küldeményt. Köszönet érte. — Az ígért jól esett, várjuk szívesen annak teljesítését.

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sandor.**

3. szám.

H I R D E T É S E K.

Január 20, 1884.

Árverési Hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi L. X. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzéteszi, hogy a lévai tekintetes kir. járásbíróóság 1883. évi hov. hó 14-én 2744 számú végzésével E. M. Biach cég bécsi lakos fölperes részére **Rosenfeld Adolf**, lévai lakos alperes elleni **209 frt. 93 kr. és 110 frt.** tőke, ennek 1883. év augusztus hó 1-től 1883. april hó 1. napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 27 f. 56 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1496 frt. 50 krra becsült különféle **ruha szövet, vásznak, gyapot, ingek, szoknyák, női háló kabátok, esernyők férfi kalapok, pokróczok, paplanok** és egyéb bolti cikkekkel álló **ingóságok** nyilvános árverés útján eladattak.

Mely árverésnek 2744. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Léván a bolti helyiségben leendő eszközésére **1884. évi január hó 30 napjának délelőtti 9 órakor** szükség esetén többi napja határidőül kitűzettek oly kijelentéssel, hogy ezen árverésen a fentebb jelzett ingóságok az 1881. L. X. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi L. X. t. cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Ez árveréshez a venni szándékozók a kitűzött időbben a bolti helyiségben elváratnak.

Együttal közzététetik, hogy mindazok, kik a lefoglalt tárgyakra elsőbbséggel bírnak, elsőbbségi igényüket az árverés megkezdése előtt annyival inkább bejelentsék, mert különben a végreh. törv. 96. §-a kapcsában egyedül a vételár fölőslégére fognak utasíttatni.

Kelt Léván, 1884. évi január hó 14 napján.

Litassy Nándor,
kir. bir. végrehajtó.

6.

H I R D E T M É N Y.

A Bars-szent-kereszti püspöki uradalom főbérnökségénél
300 p. mérő, vagy 150 m.-mázsa tiszta „lennek" van eladó.

Az ár iránt fölvilágosítást ad

Bars-szent-kereszten

7. 3-1.

A püspöki uradalom főbérnöksége.

S ö r r a k t á r.

A regálejog bérlőjének, Kramer Adolf urnak kőbányai, márcziusi-, ászok-, kettos-, és másféle

sörök raktárát

januárhó 1-je óta Léva és vidéke részére:

Priszner B. L.

vette át, kinél Léván a „Magyar Korona" vendéglő szomszédságában mindennemű

butella-sör

a legjutányosabb árak mellett kicsinyben is kapható. 8. 3-1.

296. sz.

Bars megye alispáni hivatalától.

P á l y á z a t

két közigazgatási fogalmazói gyakornoki állásra.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának 10/1883-ik számú végzése alapján: a bars-szentkereszti és verebélyi szolgabírói hivatalnál üresedésben levő

fogalmazói gyakornoki állásra

ezennel pályázat nyittatik.

Ezen állással egybekötött tiszteletdíj évi **300 frt és 60 frt lakbér**; — az első havonként, az utóbbi évnegyedenként előleges részletekben fizettetik.

A pályázati kérvények **f. évi február hó 15-ig** Bars megye alispáni hivatalához beadandók.

A pályázati kérvényhez — ezen állásnál megkívántató és az 1883. évi I. t.-cikkekben körülírt, képesítést igazoló bizonyítvány csatolandó.

Kelt Aranyos-Maróthon, 1884. évi januárhó 8-án.

10. 3-1.

Rudnyánszky Titusz,
alispán.

Előfizetési fölhívás

az

„ÁRLEJTÉSI KÖZLÖNY"

X. évfolyamára.

Egyedül s legrégibb, tehát különösen a külföldön is a legelterjedtebb közlönye az összes magyarországi és a honi **vállalkozókat** érdeklő ausztriai, horvátországi, boszniai s külföldi **árlejtéseknek**, a melyek mindennemű műszaki munkákra, építésekre, kész áru- és mindenféle munkaszállításokra (minden szakmájú gyáros, iparos, kereskedő pályázatával) adás-vételekre, béletekre stb. vonatkoznak s **hivatalos** és magán, de mindig első forrásokból merítettnek.

Kizárólagos közlönye az összes **hivatalos árlejtési kiírásoknak**, amelyek e szaklapban a legkimerítőbben közöltetnek s melyek mellett ezenfölül az előfizető gyors és pontos információkat is kap kívánatra a szerkesztőségétől.

E szaklap minden **számontevő** műszaki irodában, gyárban, ipartelepen és műhelyben nélkülözhetetlen s mindennemű hirdetésekre nézve épen elterjedtségénél fogva a legjobban ajánlható.

Előfizetési ár:

1 évre	6.— frt.
Félévre	3.— "
Negyedévre	2.— "

Előfizetési pénzek és megrendelések intézendők az

9. 12-5.

„Árlejtési Közlöny"
kiadóhivatalába, Budapestben, Bálvány-utca 3.